

NOVINY

Kulturního spolku Kozojedy
a obce Kozojedy

Číslo 5/2003

1. září 2003

Využijme krásy raného podzimu

Na začátku tohoto obvyklého přehledu uveďme krátké poohlédnutí: V polovině srpna 2002 kulminovaly na českých řekách katastrofické záplavy. Letos ve stejném období se z většiny těchto řek staly poloprázdné strouhy, neboť vodu ve značné míře vysušila vlna tropických veder dosahujících 33 až 39,5 °C. Nejenže se nemůžeme spolehnout na staré pranostiky, ale směřodatný odhad nemohou poskytnout ani střednědobé předpovědi, které nám poskytuje Český hydrometeorologický ústav. Co se to tedy s počasím děje? Jedna skupina meteorologů se domnívá, že tyto zvraty způsobuje oteplování planety (ročně o 0,6 až 1,4 °C), jiní to odmítají a tvrdí, že takovéto abnormality byly už v letech 1807, 1811, 1834 a 1994 a dokládají to 228 let starými záznamy z pražského Klementina. Nezbyvá nám než věřit nejpravděpodobnější verzi, že rozhodující vliv na dlouhodobější změny v počasí mají meteorologické vlivy globálního charakteru, které postihují počasí ve velkých částech zeměkoule (jako letos v celé Evropě). Dokladem této verze je skutečnost, že se v letošním létě udržela nad Evropou tlaková výše, která nepustila nad kontinent studenější vzduch z oceánu.

Záříjové počasí „babího léta“ je většinou stálé a těžší ze setrvačnosti léta astronomického. V září bývá jasno, o čemž svědčí průměrná oblačnost, která dosahuje jen 40 % pokrytí oblohy. Průměrná celodenní teplota je v kozojedské nadmořské výšce zhruba 13 °C. Teplota půdy se udržuje ve všech vrstvách ještě vysoká. Průměrné měsíční srážky jsou nízké – v Kozojedech zhruba 55 mm/m², ale s ohledem na nižší potřebu vláhy to už tolik nevadí. Délka dne a noci dospěje ke dni 23. září k podzimní rovnodennosti.

Zní opět staré vzpomínky,
nikdo jim neodolá.
Jde chlapec vedle maminky
a opět začíná škola.

Jaroslav Seifert

S měsícem **říjnem** nastává už skutečný podzim. Oblačnosti rychle přibývá, klesá teplota vzduchu, a tím nastává relativní přebytek vlhkosti v ovzduší. To vede k častým mlhám, zpočátku ranním, později celodenním. Průměrné celodenní teploty se v našem regionu snížily na 8 °C. Nahlédneme-li do dlouhodobých záznamů pražského Klementina, zjistíme, že se říjen vyznačuje extrémními teplotními rozdíly. Například 31. 10. 2002 vystoupila teplota ještě na 22,7 °C, zatímco v týž den roku 1920 byl zaznamenán mráz -7,5 °C. Rychleji se také snižuje teplota půdy, ale ne natolik, aby se zhoršovaly podmínky pro podzimní výsadbu. Srážky dále poklesnou, a to na průměr 47 mm/m². Délka dne je koncem října necelých 10 hodin, slunce svítí málo a příroda se připravuje k vegetačnímu klidu.

Rozmarný zlatník listy vytepal
ze zlata, bronzu, ze zamžené mědi,
je do trav rozhodil a větru dal,
k hrám jejich zasněn hledí.

Karel Toman

V závěru je třeba znovu připomenout, že žádný rok se co do předpovědi neobejde bez větších či menších odchylek. Je téměř nemožné předvídat, kdy a jaká odchylka od normálního průměrného roku nastane. Z tohoto hlediska je namístě omluvit pracovníky Českého hydrometeorologického ústavu, ale i televizní „rosničky“, které nám předpovědi zprostředkovávají.

Údaje shrnul J. F.

3. ročník ukázek řemesel na Krašově

Již tradičně se konaly na hradě Krašově ukázky řemesel v červenci (5. 7.) i srpnu (23. 8.). Osazenstvo řemeslníků bylo víceméně stejné v obou dnech. Svě dovednosti předváděly drátenice – prodávaly odrátkované květináče; šperkaři Fišerové tvořili stříbrné prstýnky na přání a prodávali šperky. Veronika Levá ukazovala techniku paličkování. Rodina řezbářů Daenemarkových z Přílep u Rakovníka vyřezávala z lipového dřeva sošky. Kamenické řemeslo prezentovala tradičně rodina Štěrbova. Krašovští prodávali památeční suvenýry a publikace o hradu. Hradní nádvoří patřilo opět šermířům skupiny Malchus z Děžína. Před hradem točili keramické květináče a hrnky hrnčíři Hofmanové z Kozlan. Dřevěné hračky prodával Jan Vyhnaněk z Plzně.

Byl zde stánek s náhrdelníky ze stříbra a polodrahokamů a stánek s knihami. Nechyběla medovina a občerstvení. Dokonce se zde dala koupit cukrová vata a popcorn.

Vydařilo se pěkné počasí, návštěvníci okukovali, kupovali, někteří si i vyzkoušeli sekát do kamene nebo vytvořit hrnek z hlíny.

V srpnu hodně návštěvníků spojilo prohlídku hradu s návštěvou sochy vodníka Vojty u podkrašovského mlýna. Již tradiční setkávání se na Krašově je milé i pro samotné řemeslníky. Všichni se těší na příští rok.

S některými řemeslníky se můžete setkat již 13. 9. 2003 v Kozojedech na slavnosti odhalení pamětní desky Janu z Hvězdy, kde mimo hlavního programu bude možno shlédnout ukázky řemesel, prodejní stánky či pouťové atrakce pro děti.

Helena Štěrbová

Odhalení sochy vodníka na památku povodním 2002 - 16. 8. 2003

Celý den probíhal v duchu oslavy. Slovy p. Zdeňka Brože (jednatele Spolku pro ochranu přírodní rezervace a hradu Krašova): „neberme tuto akci jako pietní akt“, se rádi řídili všichni účastníci. Celá akce probíhala v úzké spolupráci Kulturního spolku Kozojedy a Spolku pro ochranu přírodní rezervace a hradu Krašova.

Myšlenka akce vyplynula z potřeby zaznamenat nejvyšší hladinu loňské povodně. Na zeď staré mlýnice podkrašovského mlýna, kam se od roku 1711 zaznamenávaly ryskou hladiny záplav, nebylo možné rysku udělat, neboť hladina v r. 2002 dosahovala až na střechu budovy. Vznikl tedy nápad vyznačit výši vody na soše, která by se stala místem zastavení vodáků i pěších turistů.

Socha vodníka byla již týden před oslavou osazena na paloučku nad podkrašovským jezem, u mlýna. Autorem kamenné pískovcové sochy je Bartoloměj Štěrba.

V sobotu od 10:00 se konal ve vinárně U Jelínků v Kralovicích krátký seminář s pohoštěním. Projednávaly se nové možnosti a myšlenky obohacení návštěvnosti a zvýšení turistického ruchu v okolí Krašova, kde nyní přibyla i další možnost hezké procházky k soše vodníka u mlýna. Semináře se

zúčastnili zástupci obou spolků, krašovského i kozojedského, starosta Kralovic Ing. Rudolf Salfický, předseda Klubu českých turistů Ing. Jan Havelka, jenž přislíbil možnou spolupráci s krašovským spolkem, a též předseda mikroregionu Kralovicko Oldřich Mudra. Podporu v této činnosti nabídl i Ing. Petr Jirásek z odboru regionálního rozvoje a územního plánu Městského úřadu Kralovice. Konkrétně se hovořilo například o návrhu propojit oba břehy Berounky lávkou, což by mimo jiné i zlepšilo komunikaci s turistickými místy za řekou. To velice přivítala starostka obce Třimany, která zastupovala obce „zpoza vody“. Seminář navštívili i zástupci českého rozhlasu Plzeň a redaktorka časopisu Turista. Byli zde i někteří starostové obcí mikroregionu. Nechyběla ani majitelka podkrašovského mlýna Lenka Vrbová. Diskutovalo se a plánovalo.

Svou účastí poctil akci hudebník, malíř a kreslíř Marko Čermák, který si přijel zahrát s trampskou hudební skupinou Sebranka. Účastníci semináře se před 13:00 přesunuli na místo odhalení sochy.

Zahájení se ujal předseda Klubu českých turistů Ing. Jan Havelka. Dále promluví hosté Mgr. O. Kalčíková, náměstkyně krajského hejtmána, a plzeňský herec, režisér a spisovatel Antonín Procházka.

Vodník byl odhalen!

Hladinu vody, úroveň, kam v loňském roce dosahovala, připomíná kovový nýt usazený do šátku na krku vodníka. Slavnost pokračovala celé odpoledne. Trampská hudba zpříjemňovala posezení. Byl otevřen stánek s občerstvením.

Návštěvníci uvítali možnost prohlédnout si starou mlýnici podkrašovského mlýna. Odpoledne byl vyhlášen vítězný návrh jména pro vodníka. Byl

pokřtěn na vodníka Vojtu (slíbenou cenu nedostal nikdo, neboť navrhovatelů bylo více). Výstižným návrhem Krašule byla pojmenována žabka sedící na nápisovém kameni.

Slavnost navštívilo 500 lidí. Bylo hezky a veselo. Ti, kteří slavnost nestihli, mohou příjemnou procházku za vodníkem Vojtou podniknout kdykoliv.

Helena Štěrbová

Koncert v kostele sv. Mikuláše

Je to něco přes rok, kdy jsem psala článku do našich novin o vystoupení houslistky Gabriely Demeterové v kozojedském kostele. V závěru článku stálo, že zážitek z krásné hudby nám bude projasňovat všední dny. Následující dny však nebyly vůbec všední. Byly plné strachu a chaosu. Přišly povodně. Vesnice i města okolo řek zažívaly nebývalou pohromu. Na krásný koncert v krušných dnech nikdo nevzpomněl.

Jak se říká, "než se rok s rokem sešel", v kostele se opět rozezněly nádherné tóny. Letos vystřídal vodu sucho a vedra.

Hudební festival v prostředí památkových objektů „Barokní perly Gabriely Demeterové“ začínal 7. 8. v kostele Navštívení Panny Marie ve Skokách. 8. 8. vystupovali umělci v Plasích v sále prelatury a u nás v Kozojedech v kostele svatého Mikuláše se konal koncert 9. 8. Kostelík přivítal hudebníky slavnostní květinovou výzdobou. Záplava barevných kytic, větví jeřabin a jehličnanů a šlahouny psiho vína splývaly s kostelních oken. Na oltáři, kazatelně i po zemi stály naaranžované vázy. Většina barevné nádhery pocházela z kozojedských zahrádek.

Houslistka spolu s Collegiem českých filharmoniků a pěvkyně Karolína Dvořáková předstoupily v 19 hodin před naplněný kostel, aby předvedly své umění. Rozezněla se překrásná hudba. Skladby Vivaldiho, W.A. Mozarta, M. Ravela a J. S. Bacha. Odlehčení přinesla skladba O. Nedbala Valse triste. Celý koncert ukončila skladba C. Saint Sänse. Vzácné nástroje dokonale ovládané hudebníky vyluzovaly kouzelné tóny. Snad přilákaly i vlaštovku, která se prolétla kostelní lodí, zakroužila kolem varhan na kůru a vylétla zvonící ven.

Po skončení koncertu se rozlehl

kostelem silný potlesk a lidé vstávali, aby poděkovali umělcům za obdivuhodné výkony. Rozezněla se znovu jedna ze skladeb.

Po koncertě pozval Karel Černoch všechny zájemce do Kulturního domu, kde pokračoval večer banketem a kde on zazpíval několik svých starších písní. V týž den od 15 hodin probíhala v sále Kulturního domu výstava mladé umělkyně Barbory Haufové. Její obrázky povětšinou s církevní tematikou byly svěží a poetické. Autorka je rovněž ilustrátorkou pohádek.

Banketu se zúčastnila i Gabriela Demeterová se svými kolegy. Do Kroniky kulturního spolku nám napsala: "Jsem ráda, že jsme se tu opět sešli. Bylo to opravdu krásné přijetí!!" Ujistili jsme ji, že u nás bude vždy vřele uvítána a poděkovali jí za kouzelný hudební zážitek

Václava Peřinová

Jan Jindřich Marek (Jan z Hvězdy) a Kozojedy

Letošní kozojedské léto končí vzpomínkovou slavností věnovanou památce katolického faráře a spisovatele Jana Jindřicha Marka (1803-1853), jehož pseudonym zněl Jan z Hvězdy. Díla tohoto autora znal před polovinou 19. století a ještě dlouho poté každý český vzdělanec. Dnešní veřejnost je sice nezná, pro literární historiky však představuje Jan z Hvězdy nadále živou hodnotu.

Na počátku listopadu následují bezprostředně po sobě dvě spisovatelova jubilea - dvousté výročí narození i sto-padesáté výročí jeho úmrtí. Z praktických důvodů byla vzpomínková slavnost v Kozojedech předsunuta na příhodnější roční dobu. Podobně bylo postupováno před sto lety - tehdejší Markovu jubilejní oslavu uspořádal jeho rodný Liblín na konci srpna r. 1903. Zástupci kozojedských spolků se tehdy odhalení pamětní desky zúčastnili, ale přímo v Kozojedech nebylo v uvedeném roce ani později Marka dostatečně výrazným způsobem vzpomenu. Dnes toto nedopatření napravujeme.

Místem narození Jana Jindřicha Marka byl 4. listopadu 1803 Liblín. Studia ho odvedla z rodného kraje do Plzně a Prahy. Už tehdy se začal věnovat literatuře. V létě r. 1826 byl Marek vysvěcen na katolického kněze a vrátil se zpět na severní Plzeňsko: nejprve jako kaplan do Kralovic a poté do Plas. Odtud se Marek přemístil na počátku r. 1832 do Kozojed. Zprvu zde byl jen správcem farnosti, už po roce se však dočkal ustanovení farářem. V této funkci zůstal činný do prvních týdnů r. 1847. Poté, co byl vybrán vrchností, známým knížetem a státníkem K. L. Metternichem, pro farářský úřad v nedalekých Kralovicích, přesídlil do tohoto městského centra. Zde působil posledních sedm let svého života. V Kralovicích také zemřel 3. listopadu 1853, zvláštní náhodou právě den před svými padesátými narozeninami.

S Kozojedy bylo spojeno patnáct zřejmě nejdůležitějších a nejplodnějších let spisovatelova života. Zde Marek do detailu poznal, co vše obnáší vykonávání farářského úřadu. Své povinnosti plnil zodpovědně a kromě jiného založil vlastním nákladem první kozojedskou školní knihovnu. Zdá se, že jeho vztahy s farníky byly harmonické, některým sedlákům půjčoval i peníze na jejich podnikání. Rozhodně Marek nebyl člověkem stranicím se světského života a některých jeho radostí. Ve farní budově stál tehdy i kulečnickový stůl a této hry se také týká Markova rozmarná, mírně ironická báseň Sedlák na biliardu.

Pobyt v odlehlých Kozojedech zpříjemňovaly Markovi dvě osoby z blízkého okolí - liblínská vrchnost hrabě Vilém Wurmbrand, příznivě nakloněný tehdejšími českými snahám, a plodný básník Václav Jaromír Pícek, živící se na liblínském panství jako úředník. Jan z Hvězdy pracoval ve volných chvílích tím ochotněji na nových literárních dílech. Psal především básně a povídky. Občas využil i místních námětů, zveršoval např. pověst o zastřelení krašovského pána Miseroniho a napsal prózu Nocleh na Kaceřově, kde zase využil pověst o poslední hostině a hromadné sebevraždě členů šlechtické rodiny Gryspeků. Z Kozojed však Marek občas poslal do Prahy i recenzi nebo drobnou črtu, někdy se otištění dočkala i část jeho dopisu.

Po r. 1840 připravil farář a spisovatel v jedné osobě právě v Kozojedech vydání desetisvazkového souboru svých zábavných spisů. Největší popularity tehdy dosáhly historické příběhy Jarohněv z Hrádku popisující počátky vlády Jiřího z Poděbrad a Masticákář (z doby kolem nástupu Jana Lucemburského na český trůn). Kolem r. 1845 těmito knížkami, které tehdy patřily k špičkovým dílům české beletrie, Markovo dílo dosáhlo vrcholu. Můžeme jen litovat, že celkový tehdejší stav vývoje české literatury neumožnil, aby Marek realisticky popsal prostředí, ve kterém žil a tvořil.

Aniž by si to za Markova působení většina obyvatel obce uvědomovala, byly Kozojedy Markovou činností patnáct let napojovány na kulturní snahy celé české společnosti. Na kozojedskou faru směřovaly tehdy vydávané, z našeho dnešního hlediska velmi skromné a chudě vybavené knihy a časopisy. Marek udržoval korespondenci s mnoha pražskými obrozenci, dochoval se z ní však jen malý zlomek. Do Kozojed přijížděli zejména v létě navštěvníci nejen z Plzně, ale občas i z daleko vzdálenějších lokalit ležících za hranicemi Čech.

V době, kdy Marek v Kozojedech působil, nepronikla jeho tvorba ve větší míře k tamním obyvatelům - míra literární zkušenosti mnoha z nich nebyla velká. Dnes, více než 150 let po svém napsání, na nás některá Markova díla působí archaicky jak svým jazykem, tak způsobem vnímání a zobrazení světa. Přesto však při čtení některých básní Jana z Hvězdy rozeznáme, jak autor určitým způsobem předjímá o mnoho známější díla Máchova nebo Erbenova. Stejně tak se najdou zajímavá místa v jeho prózách. V každém případě je zcela namístě, že dnes obyvatelé Kozojed Markovu památku ve své obci oživují. Jedná se o jistě nejvýznamnějšího obyvatele obce za celou 650-letou dobu jejího trvání. Marně bychom hledali jinou osobnost, která by tak výrazně věnovala Kozojedy u Kralovic do celočeského kontextu.

dr. Bohdan Zilynskyj

Redakce upozorňuje na skutečnost, že je k vydání připraven nový životopis spisovatele sepsaný dr. B. Zilynským, kde čtenáři budou moci získat větší množství informací.

Ukázka z tvorby J. J. Marka

Pohádka (tj. hádanka)

Já jsem duše světla pozemského,
hvězda krásu světa jevící
nejpřednější částka těla Tvého
slast i rozkoš v srdci plodící.
Zpět-li mne čtenář obrátí,
starý význam se mu vrátí.

Vzdechnutí (z Goetha)

Jenom kdo tužbu zná,
mé ví žalosti!
Sama a loučená
od vší radosti,
hledím na oblaka
do té výsosti.

Milý, ach, jenž mne zná,
je v dalekosti.
Mne závrat pojímá
hoří vnitřnosti.
Jenom kdo tužbu zná,
mé ví žalosti.

Dobrá dcera

(Z chinešského)

Thong - tsé, hle, já prosím Tě,
nepřicházej víc k nám do vsi,
nelam více vrbí proutky,
vždyť Tě milovati nesmím,
že se příbuzenstva bojím!
Byť by slabé srdce k Tobě
věrnou láskou plápolalo,
přece nesmím zapomenout,
co mně příbuzenstvo řeklo.

Thong - tsé, já Tě snažně žádám:
nelez přes naše víc hradby,
nelam více naše proutí,
vždyť Tě milovati nesmím,
protože se bratrů bojím.
Byť by k Tobě slabé srdce
vroucí milostí i plálo,
nikdy nesmím zapomenout,
co mi moji bratří řekli.

Thong - tsé, pro vše prosím Tě,
nechoď do zahrady naší,
nelam součky z našich stromů,
neb Tě milovati nesmím,
protože se rodičů svých bojím.
Byť by také slabé srdce
k Tobě láskou plápolalo,
mohu-li kdy zapomenut,
co mi rodičové řekli?

Pokud hádanku rozluštíte, pošlete řešení na adresu redakce nebo SMS na č. 605723562

Odhalení pamětní desky J. J. Markovi

Dne 13. 9. 2003 od 14:00 hodin bude na kozojedské faře odhalena pamětní deska Janu Jindřichu Markovi (Jan z Hvězdy), místnímu faráři a významnému spisovateli. Během slavnostního odpoledne vystoupí kapela J. Fencla, pěvecký sbor Václav z Čisté a další. Přítomny budou prodejní stánky, ukázky historických řemesel, pouťové atrakce. Srdečně všechny zve Kulturní spolek Kozojedy.

Vesnické kapličky

Významnou stavbou vesnic, kde nebyl kostel, bývala kaplička nebo zvonice. Bývaly to stavby různých forem, různých typů a různého provedení.

Na našich vesnicích byly a jsou stále dva druhy kapliček. Ty zhotovené ze dřeva jsou nejstarší, ale dnes je jich již velmi málo (Borek). Bylo by zřejmě těžké zjistit prvopočátek, kdy začaly kapličky vznikat. Jisté je, že byly stavěny zbožným lidem, aby hlas jejich zvonků pozdvihal lidskou mysl ze všedního života k Bohu.

Zděné kapličky jsou pak mnohem novějšího data, některé jsou velmi hezké a rázovité (Lednice, Bohy, Rakolusky, Brodeslavy, Kopidlo). Některé kapličky byly také později předělány na hasičské zbrojnice (skladiště) s věžičkou a zvonkem (Lhota u Čisté). V každé kapličce býval zvonek, někdy i dva, kterým se zvonilo klekání ráno, v poledne i večer. Také se

zvonilo při pohřbech a procesích. Zvonkem se také svolával vesnický lid, když vypukl požár. V některých vesnicích se zvonívalo proti mračnům a věřilo se, že zvoněním se tato mračna rozhájí. Jak takové zvonění pomáhalo, není známo, ale prostý lid tomu věřil a staré pořekadlo praví: „Víra i hory přenáší“.

Zvonění bývalo povinností obecního pastýře a poledním klekáním se také udával čas. Vymřením pastýřů se mnohde přestalo také zvonit. Odmyslíme-li si čistě náboženskou stránku takového zvonění, bylo to přece něco krásného, když tak v pozdní večer vše se sjelo domů, nad dolinou ležela modravá mlha, z vesnických komínů vycházel šedý dým, po okolí se táhla vůně dohořívající bramborové natě a nad tím vším se pak ozval zvonek z dřevěné zvonice a zval k večerní modlitbě.

Jaroslav Sklenář

Kultura v okolí

Letní kino Kralovice tel. 373396464

Září - začátky představení: - 20:00 hodin

5. 09. **Hodiny** – drama USA, 6. – 7. 09. **Rychle a zběsile 2** – akční krimi USA,

11. – 12. 09. **Jádro** – akční sci-fi USA, 13. – 14. 09. **Terminátor 3: vzpoura strojů** – akční sci-fi USA.

Říjen – stálé kino - začátky představení: - 19:30 hodin

7. 10. **Krásná pokojská** – romantický film (začátek 19:00 h), 14. 10. **Můj soused zabiják** – černá komedie ,

21. 10. **Holky to chtějí taky** – komedie, 28. 10. **Šťvanec** – akční krimi.

Kulturní akce v LD Kralovice

13. 09. REPELENT – taneční zábava (20:00)

27. 09. EXPRES - Václavská zábava (20:00)

03. 10. KEČUP – rocková kapela (21:00)

11. 10. OXFORDS (20:00)

18. 10. REPELENT (20:00)

25. 10. O veliké řepě – pohádka pro děti (14:00)

Městské kulturní středisko Kralovice

Kurz společenského tance a spol. chování

(zahájení – 5. 10., lektori: J. Beranová, J. Beran)

Kurz anglického jazyka

(od 29. 10., Mgr. Šárka Nová)

Kurz německého jazyka - pokročilí

(od 30. 10., Ing. Šárka Zíková)

Kurz německého jazyka – začátečníci

(od 29. 10., Mgr. Radka Košařová)

Pohybový kurz pro ženy

(od 3. 9., J. Beranová)

M. Týnice – tel. 373396410 -

otevřeno: kromě PO

září: 9:00 – 18:00; říjen: 9:00 – 17:00

Plasy – Konvent – tel. 373/322174

otevřeno: září: 9:00 – 16:00, kromě PO

říjen: so, ne: 9:00 – 15:00

Kaceřov – zámek - tel. 373332094

červen – říjen: každá první sobota v měsíci

13:00, 15:00 hodin

Kožlany – Městské muzeum

Dr. E. Beneše – tel. 373397333

otevřeno út-ne 9-15:30 hodin

Pohřeb božské hospody u Fofra -15. 8. 2003

„Jak prostě žila, tak tiše odešla.“ Tak zněl citát na parte rozvěšeném po celém okolí.

15. 8. 2003 byla božská hospoda uzavřena. Po dlouhých příjemně prožitých čtrnácti letech. Byla zrušena z rozhodnutí zastupitelstva obce Bohy. Rozloučit se s ní přišlo na tři stovky lidí. Někteří v černém obleku s kravatou a černými závojíčky, jiní v civilu. Byli mezi nimi pravidelní štamgasti, chataři a chalupáři nebo jen občasní návštěvníci hospůdky. Někteří ze smutečních hostů navštívili hospodu všehovšudy třeba jen dvakrát či třikrát. Přesto je všem líto zmařených dalších let, kdy mohla hospoda v klidu a pohodě fungovat dál a být místem příjemného a přátelského setkávání všech, kteří hospodu U Fofra znali.

Pohřební průvod se vším všudy obešel vesnici a skončil před hospodou. Antonín Švýcarský přednesl smuteční řeč na rozloučenou, všichni přítomní zavzpomínali a zazpívali. Provolávala se sláva před hospodou a pak již všechny zúčastněné čekala hostina. Naposled se v hospodě hrálo, zpívalo a tancovalo.

Přestože se tamní zástupci snaží rozšířit návštěvnost okolí, přilákat turisty, jak máme chápat krok, kdy zruší jedinou hospodu v obci? Jediné místo, kde se lidé měli možnost setkávat a kulturně vyžívat. Jediné místo, kam mohli zamlouvat vodáci či turisté z Krašova.

Pohřeb božské hospody U Fofra pořádaný přáteli a příznivci hospody nebyl akcí Kulturního spolku, přesto se mnoho členů kulturního spolku zúčastnilo a podpořilo oslavu na rozloučenou s hospodou.

H. Štěrbová

Zajímavosti

Významné osobnosti Kozojed

Soubor životopisných statí
připravil Jiří Svoboda

Jaroslav Šour

(ředitel měšťanské školy v Praze)

Jaroslav Šour se narodil dne 24. ledna 1892 v čp. 4 v Kozojedech. Vychodil zdejší obecnou školu a po ukončení měšťanky v Kralovicích prošel jednoročným učebním kurzem ve Strakoncích. Pak studoval v Praze na učitelském ústavu. Po absolvování učil na obecných školách v Praze, od r. 1923 na školách měšťanských. Po II. světové válce r. 1945 byl jmenován ředitelem obecné a měšťanské školy v Praze 7, U Studánky. Ve svých 60 letech r. 1952 odešel do výslužby a žil střídavě v Praze a v Dobřichovicích.

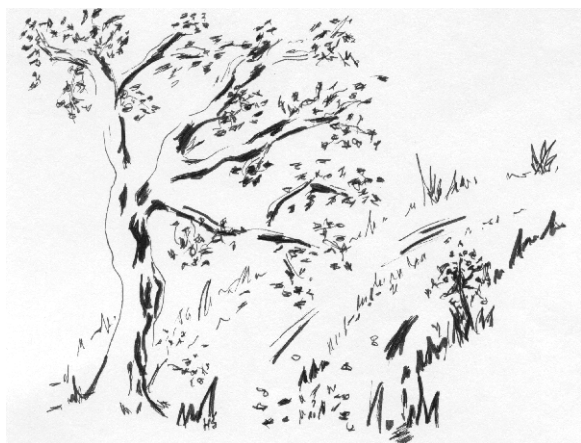
V r. 1918 vstoupil do Pěveckého sdružení pražských učitelů, laureáta státní ceny, a byl jeho členem skoro 44 let. S ním navštívil většinu evropských států a v r. 1929 se zúčastnil tříměsíčního zájezdu do USA, Kanady a na Kubu. V r. 1937 byl zvolen jednatelem Pěveckého sdružení, funkci zastával devět let. Pak se stal místopředsedou tohoto spolku.

Od svého mládí si všímal života rodné obce, kde na počátku 30. let nastal neobyčejný zájem o veřejné věci a o pokrok po všech stránkách. Při stavbě obecního vodovodu učitel Šour dostal od obce plnou moc, aby ji zastupoval při jednáních na ústředních úřadech. Staral se, aby byly včas vypláceny subvence. Při snahách o přeložení zdravotního obvodu ze Chříče do Kozojed dostal učitel Šour opět plnou moc od obce k jejímu zastupování. Zjistil, že přeložení obvodu brání kralovický okresní hejtman dr. Šácha z návodu liblínského velkostatkáře Kučery.

Navštívit všemocného okresního hejtmána a obvinít ho z nesprávného jednání, k tomu bylo tenkrát třeba odvahy. Velkostatkář Kučera také na Jaroslava Šoura podal žalobu a ten byl u okresního soudu v Kralovicích odsouzen. Odvolal se však ke krajskému soudu v Plzni, který tento rozsudek zrušil a v obnoveném řízení byl Jaroslav Šour osvobozen. Okresní hejtman žádal zemskou školní radu o zahájení disciplinárního řízení proti p. Šouroví, ale ani tentokrát neuspěl. Zdravotní obvod však do Kozojed přeložen nebyl, teprve 1. října 1941 se splnil tento kozojedský sen. Všechna vydání (i soudní) si platil pan Šour z vlastních prostředků. Také při stavbě kempeličky učitel Šour intervenoval a staral se o stavební povolení.

Po účinné snaze Jaroslava Šoura měla být v naší obci už r. 1936 otevřena újezdni měšťanská škola. Nedostávalo se však peněz, napjatá politická situace a zbrojení odsunuly její otevření o celých deset let. J. Šour se staral a radil, jak sehnat školní vybavení, i sám je v Praze sháněl, a vybízel, aby se začalo s nutnými stavebními adaptacemi. Současně na jeho popud obec začala od r. 1946 znovu usilovat o přeložení pošty z Liblína do Kozojed, které se uskutečnilo až za předsedy Josefa Procházky koncem r. 1949.

Všechno to dělal Jaroslav Šour zdarma z lásky k rodné obci. Nečekal na vděčnost, odměnu nebo pochvalu. Z výhod, které pro obec pomáhal získávat, mu neplynul žádný prospěch. Proto jeho život a práce pro rodnou obec jsou dodnes zářným příkladem.

**Nejideálnější spojovací
instrument je společná minulost.
Kožík**

Hudba Fenclů (Maršíků) - pokračování

Jak již bylo naznačeno v minulém čísle těchto novin, velké změny – snad největší v historii této kapely - nastaly v roce 1937. V tomto období pronikla na český venkov modernější hudba, a tak bratry Fenclů čekal nelehký úkol - postavit kapelu ve složení nástrojů, kde se tento žánr nechá lépe zahrát. Využili příchodu mladých pro takovou hudbu nadšených hudebníků, kteří se vrátili do civilu po dvouleté základní službě většinou od vojenských hudeb, kde se měli možnost zdokonalit. Od roku 1937 působil tedy vedle dechovky i takzvaný univerzální orchestr ve složení: chromatická harmonika – Ant. Fencl, Robčice, housle I – Josef Fencl, Robčice, housle II – Boh. Heidenreich, Robčice, saxofon Es Alt – František Tichý, Kozojedy, saxofon B tenor – Josef Šimandl, Břízsko, trumpet I – František Němec, Kozojedy, trumpet II – Jar. Jindřich, Koryta, trombon – Václav Zeman, Dobříč, basa – Ferd. Fencl, Bujesily, bicí – Václav Říha, Dobříč. V tomto složení působila tato parta bez podstatných změn dlouhých 40 let až do osmdesátých let minulého století.

Zde se však musím ještě trochu vrátit ke slově „modernější hudba“. Tato v té době moderní hudba se nedá přirovnat k moderní hudbě dnešní. Tehdy se jednalo o tanga, waltze, slowfoxy a foxtroty, avšak stále o hudbu melodickou, líbivou. Při produkci se kladl důraz na dynamiku (slabě – silně). Hráči na dechové nástroje používali tlumivá dusítka. Nevyužívala se žádná elektronika, protože tehdy bylo ještě mnoho sálů bez elektrického proudu a osvětlení. Zpěváci František Tichý a Josef Fencl proto nemohli při zpěvu používat mikrofonů, ale jen megafonů (větší kornouty z umělé hmoty). Ještě v dnešní době je nás mnoho pamětníků, kteří toto všechno mohou potvrdit.

Sedmdesátileté období je dosti dlouhá doba a tak je nutné se zmínit o různých změnách, hlavně na místě kapelníků (vedoucích). První zakládající: Antonín Fencl (1926 – 1950), pak následovali: Josef Fencl (1950 – 1959 – v tomto roce tragicky zahynul na motocyklu), Josef Vavříčka (1959 – 1969), Ladislav Pícl (1969 – 1980), Václav Žákovec (od r. 1980).

I když se měnili kapelníci, je možno říci, že to byla stále stejná kapela Fenclů se stejnými členy – hlavně u hudby dechové. V roce 1950 musel odevzdat zakládající kapelník Antonín Fencl živnostenský list. Dalo by se tedy říci, že kapela byla také znárodněna jako každý jiný soukromý sektor v padesátých letech minulého století. Od toho roku pokračovala kapela ve stejném složení, avšak pod novým zřizovatelem – Okresní správou silnic Kralovice a s novým vedoucím – J. Fenclem.

Jak to v životě bývá, nic netrvá věčně a tak i ti dobří, výborní, tehdy v roce 1937 mladí muzikanti, jsou nuceni pro nemoc a stáří uvolňovat svá místa mladším kolegům. Nejdříve z této série výměn nahradil v r. 1943 Josefa Šimandla z Břízkska na saxofon a klarinet Láďa Pícl z Kozojed - synovec bratří Fenclů, který v této kapele působil dlouhých 55 roků, z toho 11 roků jako kapelník. V roce 1948 ještě před nástupem základní vojenské služby nahradil J. Jindřicha na trumpetu Vlastimil Heidenreich z Hodyně. V roce 1949 nastoupil výborný houslista a zpěvák Ladislav Houda z Kralovic. Pro kapelu byl jeho příchod velkým přínosem, neboť byl skutečný zážitek, když s Josefem Fenclem (dvoje housle) doprovázení harmonikou Antonína Fencla hráli náročné krásné skladby jako je Poem či Humoreska apod. jen pro poslech. Stalo se pak tradicí, že u každé taneční zábavy požadovali účastníci tyto poslechové vložky. V roce 1953 nastoupil na trumpetu Václav Šebek z Liblína (v letošním roce tedy slaví plných 50 let s touto kapelou). V roce 1969 zasedl za bicí Jaroslav Havlíček z Dobříče.

Bliže jsem se zmínil jen o těch členech, kteří v kapele hráli velice dlouhé období, či doposud hrají. Jinak zde působili kratší dobu také F. Škubal z Koryt, Štefl a Koldinský z Kaznějova – saxofon, J. Jung z Kaznějova – pozoun, V. Šebek ml. z Liblína – harmonika, M. Frank z Kralovic – basa, Z. Šihalík a Krýsl z Č. Břízy – kytary.

Dlouholeté úspěšné působení tanečního orchestru hudby Fenclů končí v roce 1980. Pronikáním elektroniky do taneční hudby, změny žánru, ale hlavně ekonomické důvody přiměly posledního kapelníka Václava Žákovce přizpůsobit se požadavkům doby a zredukovat kapelu. Od této doby působí tedy Fenclové jen jako hudba dechová.

Jiří Fencl, Robčice

Obecní úřad Kozojedy

Dne 3. 9. 2003 zahájí svoji činnost **sběrné středisko pro analýzu pitných vod**. Každou středu od 7 do 12 hodin budou v objektu bývalého živnostenského úřadu Plasy k dispozici kvalifikovaní pracovníci ze Zdravotního ústavu v Plzni, kteří poskytnou zájemcům o rozbor vody odběrové vzorkovnice, podrobné informace, jak odebrat vodu do vzorkovnice a konzultace k výsledkům rozborů.

Společenská kronika

Narozeniny

70 let - 06. 09. WOHLMUTHOVÁ Zdeňka, Kozojedy 117
70 let - 11. 09. ZÁBRANSKÁ Olga, Kozojedy 119
75 let - 03. 10. HRUŠKOVÁ Věra, Lednice 4
75 let - 09. 10. LOMIČKOVÁ Věra, Břízsko 12
70 let - 13. 10. BAJT Václav, Kozojedy 53
70 let - 28. 10. URBANOVÁ Věra, Kozojedy 103

Úmrtí

07. 08. Volínová Věra, Kozojedy 11

Vydává Kulturní spolek Kozojedy - Jaroslava Benešová, Helena Štěrbová; foto Petr Němec

Noviny vycházejí od června 2002 každé dva měsíce. Další číslo vyjde 1. 11. 2003.

Poděkování všem, kdo se o vydání tohoto čísla zasloužili.

Budeme rádi, když do našich novin také přispějete. Adresa: J. Benešová, Kozojedy 7 nebo j.benesova@post.cz

Naše noviny najdete též na internetu na adrese: WWW.SWEB.CZ/OBECKOZOJEDY v nabídce SPOLKY